

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZ2629167

Bijlage(n)

4

Datum 12 juni 2026

Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Geachte voorzitter,

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij vier fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche 1: Raadsaanbeveling woonuitsluiting

Fiche 2: Mededeling Versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap tot 2030

Fiche 3: Mededeling Europese Anti-Armoede Strategie

Fiche 4: Mededeling Versterken van de Europese Kindergarantie

De minister van Buitenlandse Zaken,

T.B.W. Berendsen

Fiche 1: Raadsaanbeveling woonuitsluiting

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

Proposal for a Council Recommendation on fighting housing exclusion

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

6 mei 2025

c) *Nr. Commissiedocument*

COM(2026) 540

d) *EUR-Lex*

[EUR-Lex - 52026PC0540 - EN - EUR-Lex](#)

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie*

Niet opgesteld

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (EPSCO)

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in nauwe samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

2. Essentie voorstel

Op 6 mei publiceerde de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Sociaal Pakket.¹

Onderdeel hiervan is het voorstel voor een Raadsaanbeveling over de aanpak van woonuitsluiting (*housing exclusion*).² De aanbeveling biedt een beleidsmatig kader voor het voorkomen en tegengaan van woonuitsluiting en dakloosheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, en geeft daarmee invulling aan de ambitie van de Verklaring van Lissabon³ om dakloosheid in de EU in 2030 te beëindigen. Het voorstel is een onderdeel van de Europese Anti – Armoedestrategie⁴ en vormt een uitwerking van het Europees Plan voor Betaalbaar Wonen.⁵

De aanleiding voor het voorstel is de breed gedeelde constatering dat woonuitsluiting en dakloosheid in de EU toenemen, waarbij naar schatting momenteel meer dan één miljoen mensen

¹ Andere onderdelen zijn de mededeling over de versterking van de Europese Kindergarantie, een mededeling over de Europese Anti-Armoedestrategie, en een versterking van de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030

² Online beschikbaar op: [Proposal for a Council recommendation on fighting housing exclusion | Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

³ Zie [Lisbon Declaration on the European Platform on Combatting Homelessness](#)

⁴ Online beschikbaar op: [EUR-Lex - EESC-2025-00984-AS - EN - EUR-Lex](#)

⁵ Online beschikbaar op: [EUR-Lex - 52025DC1025 - EN - EUR-Lex](#)

dakloos zijn.⁶ De kern van het voorstel betreft een fundamentele beleidsomslag, waarbij niet langer tijdelijke opvang en crisishulp, maar een huisvestings- en persoonsgerichte aanpak centraal staat.

De Commissie onderschrijft daarbij nadrukkelijk de *Housing First*-methodiek, waarbij stabiele en vaste huisvesting, aangevuld met de nodige zorg en ondersteuning, als basis dient voor een duurzame oplossing voor woonuitsluiting en dakloosheid.

Het voorstel wordt uitgewerkt aan de hand van vijf aanbevelingen op verschillende samenhangende beleidsterreinen. Ten eerste worden lidstaten aanbevolen te investeren in betere dataverzameling om mensen die woonuitsluiting (dreigen te) ervaren vroegtijdig en beter in beeld te brengen en gericht te kunnen ondersteunen in het vinden van passende huisvesting.

Ten tweede onderstreept de Commissie het belang van preventieve maatregelen. Vroegsignalering, schuldhulpverlening, inkomensondersteuning, bemiddeling bij betaalachterstanden en goede informatievoorziening worden aangemerkt als effectieve instrumenten die lidstaten structureler dienen in te zetten. Ook dient bescherming bij (dreigende) gedwongen of willekeurige uithuiszetting versterkt te worden. Daarnaast dienen lidstaten te waarborgen dat kwetsbare groepen, waaronder kinderen, ouderen, jongeren die de jeugdzorg verlaten en mensen die uitstromen uit gevangenissen of zorginstellingen, tijdig toegang hebben tot passende huisvesting en ondersteuning.

Ten derde worden lidstaten aangemoedigd persoonsgerichte en toegankelijke zorg en begeleiding te waarborgen voor mensen die reeds dak- of thuisloos zijn, onder meer via multidisciplinaire en *outreaching teams*. Verblijf in de maatschappelijke opvang dient veilig, toegankelijk en toereikend te zijn, met aandacht voor lhbtq+ personen en slachtoffers van huiselijk geweld.

Daarnaast benadrukt de Commissie het tegengaan van stigmatisering en discriminatie bij toegang tot huisvesting en stimuleert zij de betrokkenheid van ervaringsdeskundigen bij het vormgeven van passende ondersteuning.

Ten vierde roept de Commissie lidstaten op het aanbod van sociale en betaalbare woningen uit te breiden, onder andere via investeringen in nieuwbouw, betere benutting van de bestaande voorraad en stimulering van alternatieve woonvormen. Lidstaten worden daarbij aangemoedigd gebruik te maken van beschikbare EU-fondsen en -middelen, waaronder het aankomende *Pan-European Housing Investment Platform*. De aanbeveling bevat specifieke maatregelen voor jongeren en studenten, evenals voor mensen met een beperking en ouderen die aangepaste huisvesting behoeven.

⁶ Zie [Proposal for a Council recommendation on fighting housing exclusion | Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

Ten vijfde bevat het voorstel bepalingen over bestuur en de inzet van standaard monitoring en evaluatie. Daarbij wordt het belang van betrokkenheid van ervaringsdeskundigen in het vormgeven en evalueren van beleid onderstreept. Lidstaten worden daarnaast aanbevolen om iedere vijf jaar aan de Commissie te rapporteren over de voortgang van de landelijke aanpak. Om internationale samenwerking en kennisuitwisseling te faciliteren, moedigt de Commissie aan om gebruik te maken van en actief bij te dragen aan het centrale forum *European Platform on Combatting Homelessness*.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet werkt aan een forse en structurele vermindering van woonuitsluiting en dakloosheid en heeft zich middels het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2022-2030) (NAD) gecommitteerd aan de doelstellingen van de Verklaring van Lissabon. Met het actieplan wordt ingezet op een systeemverandering van opvang naar passende huisvesting met begeleiding, waarbij de 'Wonen Eerst'-aanpak centraal staat.⁷ Jaarlijks wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van het actieplan.⁸

De aanpak van dakloosheid en woonuitsluiting betreft een gezamenlijke opgave van overheden en partijen uit de domeinen wonen, zorg, welzijn, werk en inkomen. Een structurele belemmering daarbij vormt het tekort aan betaalbare (sociale) woningen. Het kabinet zet daarom in op uitbreiding en betere benutting van de woningvoorraad, onder meer via nieuwbouw, hospitaverhuur en flexwoningen. Met de Taskforce Versnelling Woningbouw werkt het kabinet aan de realisatie van 100.000 nieuwe woningen per jaar, onder meer door de aanwijzing van nieuwe grootschalige woningbouwlocaties, het vereenvoudigen van wet- en regelgeving en het verbeteren van het investeringsklimaat voor woningcorporaties en private verhuurders.⁹ De Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv), die naar verwachting per 1 juli 2026 in werking treedt, verplicht regio's om afspraken te maken over aantallen en typen woningen voor aandachtsgroepen en hier ook de zorg- en ondersteuningsbehoefte van aandachtsgroepen in mee te nemen. De Wvrv versterkt daarnaast de regionale samenwerking tussen gemeenten op het terrein van woonruimteverdeling en de huisvesting van aandachtsgroepen. Onderdeel van het wetsvoorstel is dat gemeenten verplicht worden om landelijk vastgestelde urgentiecategorieën op te nemen in hun huisvestingsverordening. Dit betreft onder meer mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang, beschermd wonen, intramurale GGZ, jeugdzorg met verblijf en detentie. Met het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting stuurt het kabinet daarnaast in de periode 2022 t/m 2030 op de realisatie van 60.000 betaalbare studentenwoningen.¹⁰

Ten aanzien van armoede- en schuldenbeleid en het versterken van de bestaanszekerheid, werkt het kabinet middels het Nationaal Programma Armoede en Schulden (2025)¹¹ en de Participatiewet

⁷ Wonen Eerst is de Nederlandse systeembenadering voor het terugdringen van dakloosheid, gebaseerd op de Housing First-methodiek

⁸ Zie [Kamerbrief over voortgangsrapportage Nationaal Actieplan Dakloosheid/Beschermd Thuis | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁹ Zie [Kamerbrief over eerste resultaten Taskforce Versnelling Woningbouw | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

¹⁰ Zie [Kamerbrief voortgangsbrief studentenhuisvesting september 2025 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

¹¹ Zie [Kamerbrief over Nationaal Programma Armoede en Schulden | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

in balans aan beter rondkomen, socialer incasseren, vroegsignalering van schulden en sociaaljuridische en laagdrempelige financiële hulp, om te voorkomen dat mensen vanwege financiële problemen hun woning kwijtraken. Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bieden gemeenten hulp aan mensen die ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld in de vorm van individuele begeleiding of beschermd wonen. Ook werkt het kabinet aan de versterking van outreachende zorg en ondersteuning, onder andere via bemoeizorg.¹²

Het kabinet hecht veel waarde aan structurele monitoring en evaluatie als sturingsinstrument in de aanpak en preventie van woonuitsluiting en dakloosheid. Daarom zet het kabinet in op het structureel borgen van de regionale ETHOS-tellingen.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt het voorstel voor een raadsaanbeveling over dakloosheid en woonuitsluiting als een waardevolle impuls voor de verdere vormgeving en versterking van de landelijke beleidsaanpak. De nadruk op huisvestingen preventie als fundament voor een effectieve aanpak weerspiegelen daarbij de koers die het kabinet met het NAD en andere nationale programma's heeft ingezet. Het kabinet ziet de beschikbaarheid van voldoende betaalbare en passende woningen als een essentiële randvoorwaarde voor het voorkomen en terugdringen van woonuitsluiting en dakloosheid.

Het kabinet onderschrijft de prioritering van preventie vanuit de overtuiging dat dakloosheid voorkomen altijd de beste oplossing is. De genoemde maatregelen gericht op het waarborgen van financiële bestaanszekerheid en vroegtijdige interventie en begeleiding sluiten aan bij de huidige inzet van het kabinet op het terrein van koopkracht, armoedebestrijding en het vereenvoudigen van de inkomensondersteuning.

De oproep van de Commissie om uithuiszetting zoveel mogelijk te voorkomen wordt erkend, waarbij het kabinet waarde hecht aan individuele rechterlijke toetsing en een goede belangenafweging van zowel huurder als verhuurder. Verder acht het kabinet de aandacht voor gezinnen met kinderen terecht en noodzakelijk. Gezinnen met minderjarige kinderen worden opgenomen als verplichte urgentiecategorie in de Wvrv.¹³

Hoewel dakloosheid primair een huisvestingsprobleem betreft, is passende zorg en ondersteuning nodig om de transitie naar Wonen Eerst te kunnen maken. Het kabinet onderschrijft het belang van persoonsgerichte en integrale ondersteuning voor wie dat nodig heeft, waarbij herstel vanuit een eigen, stabiele basis centraal staat. In dat kader wordt ingezet op begeleiding bij inkomen en schulden, ondersteuning bij het opbouwen van een sociaal netwerk, toegang tot huisvesting of werk en hulp bij psychische problematiek of verslaving. Daarbij past de nadruk op multidisciplinaire en *outreaching teams* binnen de huidige inzet van het kabinet om bemoeizorg te versterken. In het bijzonder onderschrijft het kabinet het belang van ervaringskennis in het

¹² Outreachende zorg betreft zorg en ondersteuning waarbij hulpverleners mensen actief opzoeken in hun eigen omgeving. Bemoeizorg is een specifieke vorm hiervan, gericht op mensen met complexe problemen die niet uit zichzelf om zorg en ondersteuning (kunnen) vragen

¹³ Kamerstuk 36512, nr. 93

vormgeven van beleid en passende ondersteuning, en werkt daarom samen met ervaringspanels. Ook ziet het kabinet het tegengaan van stigmatiserende beeldvorming als een essentieel onderdeel van de aanpak. Daarom wordt actief ingezet op representatieve beeldvorming en taalgebruik over dakloosheid. Het kabinet deelt ook de analyse van de commissie dat dakloosheid op bepaalde groepen mensen, waaronder vrouwen en lhbtq+ personen, een disproportionele impact heeft. Het waardeert dan ook de specifieke aandacht die naar hen uitgaat bij de genoemde aanbevelingen.

Het kabinet staat positief tegenover de aanbevelingen die zich richten op het creëren van voldoende, passende woonplekken om uitsluiting op de woningmarkt te voorkomen. De voorgestelde initiatieven sluiten aan bij de visie en de huidige inspanningen van het kabinet om het woningtekort tegen te gaan en de betaalbaarheid en toegankelijkheid van wonen te verbeteren voor alle aandachtsgroepen. Het kabinet acht het van belang dat de aanbeveling ruimte laat voor nationale, regionale en lokale beleidskeuzes, gelet op de primaire verantwoordelijkheid van lidstaten en medeoverheden voor het woonbeleid en de inrichting van de volkshuisvesting.

Het kabinet is kritisch over de verdere verbreding van het cohesiebeleid die bij de tussentijdse herziening¹⁴ van het cohesiebeleid heeft plaatsgevonden door betaalbare huisvesting op te nemen als prioriteit. Minder ontwikkelde regio's kunnen momenteel al cohesiemiddelen besteden aan huisvesting. Deze verbreding past niet binnen de kabinetsvisie¹⁵ voor een gefocust cohesiebeleid in het nieuwe MFK 2028-2034. Voor zover er in het toekomstig MFK financiële middelen worden ingezet op huisvesting ziet het kabinet toegevoegde waarde ten aanzien van verduurzaming van de gebouwde omgeving en innovatie (waaronder op het terrein van duurzaam industrieel bouwen en het beter benutten van bestaande gebouwen).

Ten slotte onderschrijft het kabinet het belang om de landelijke aanpak blijvend te evalueren. Ten aanzien van de aanbeveling om vijfjaarlijks aan de Commissie te rapporteren, heeft het kabinet een voorkeur voor aansluiting bij bestaande evaluatiestructuren, waarbij de Commissie kennis kan nemen van de reguliere evaluaties van het NAD. In 2025 is de voortgang van NAD onderzocht door een onafhankelijk onderzoeksbureau.¹⁶ De evaluatie laat zien dat veel partijen bezig zijn met de implementatie van Wonen Eerst. Tegelijkertijd wordt geconcludeerd dat het beoogde doel om dakloosheid in 2030 te beëindigen buiten zicht is. Daarom werkt het kabinet aan aanvullende maatregelen.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Het krachtenveld binnen de Raad is op het moment van schrijven nog onduidelijk. Een aantal lidstaten hebben het belang benadrukt van nationale competentie t.a.v. huisvesting. Op basis van bredere EU-ontwikkelingen ligt een overwegend positieve reactie wel voor de hand. Met de

¹⁴ Kamerstukken II, 2024/25, 22112, nr. 4053.

¹⁵ Cohesiebeleid na 2027; Gezamenlijke visie van de Nederlandse centrale, regionale en lokale overheden.

¹⁶ Zie [Eindrapportage onderzoek voortgang Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een thuis | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

ondertekening van de Verklaring van Lissabon hebben alle lidstaten zich gecommitteerd aan het beëindigen van dakloosheid in 2030. De huisvestingsgestuurde aanpak, die centraal staat in dit voorstel, wordt daarbij breed gedragen en sluit aan bij de beleidskoers die veel lidstaten de afgelopen jaren hebben ingezet. De Raadsaanbeveling kan voor lidstaten dienen als kader voor de verdere uitwerking van beleid op het terrein van dakloosheid en woonuitsluiting. Het Europees Parlement heeft zich nog niet uitgesproken over dit specifieke voorstel als onderdeel van het bredere Sociaal Pakket. Binnen het Europees Parlement is huisvesting een belangrijk thema, waarvoor een Bijzonder commissie inzake de huisvestingscrisis in de Europese Unie is ingesteld. Deze commissie heeft in februari een rapport gepubliceerd waaruit blijkt dat financiering, flexibilisering van staatssteunregels, regulering van korte termijn verhuur en het verminderen van regeldruk belangrijke thema's zijn voor het Europees Parlement.¹⁷

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

Het oordeel van het kabinet is positief. De aanbeveling heeft betrekking op woonuitsluiting en dakloosheid. Op het terrein van sociaal beleid, waaronder de bestrijding van sociale uitsluiting waar woonuitsluiting en dakloosheid onder valt, is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4 lid 2 onder b Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU)). Op basis van artikel 153 lid 1 onder j VWEU mag de Unie het optreden van de lidstaten ondersteunen en aanvullen.

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De aanbeveling heeft tot doel woonuitsluiting en dakloosheid in de EU te voorkomen en tegen te gaan, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

De structurele oorzaken van woonuitsluiting, zoals stijgende woonkosten en woningtekort, maar ook armoede, werkloosheid en ontoereikende sociale voorzieningen, manifesteren zich EU-breed. Gezien deze gedeelde opgaven op nationaal niveau, kan een gemeenschappelijke aanpak op EU-niveau toegevoegde waarde bieden door kennisuitwisseling te bevorderen, gemeenschappelijke definitiekaders te ontwikkelen en samenwerking tussen lidstaten te faciliteren.

Op die manier kan de effectiviteit van nationale beleidsinspanningen worden vergroot. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De aanbeveling heeft tot doel woonuitsluiting en dakloosheid in de EU te voorkomen en tegen te gaan, met bijzondere aandacht voor kwetsbare

¹⁷ Zie [REPORT on the housing crisis in the European Union with the aim of proposing solutions for decent, sustainable and affordable housing | A10-0025/2026 | European Parliament](#)

groepen. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken. Het voorstel omvat een samenhangend pakket aan concrete maatregelen die passen bij de complexe en meervoudige aard van woonuitsluiting, waarbij preventie en huisvesting noodzakelijkerwijs een centrale plek innemen. Zo wordt ingezet op het versterken van monitoring, vroegsignalering, uitbreiding van het woningaanbod en gerichte zorg en ondersteuning voor mensen in een kwetsbare positie. De voorgestelde maatregelen zijn niet-bindend van aard en sluiten veelal aan bij of bouwen voort op bestaande nationale beleidskaders, waardoor de aanbeveling de nationale inspanningen versterkt zonder daaraan afbreuk te doen. De aanbeveling laat lidstaten verder uitdrukkelijk de ruimte om de aanpak in te vullen naar gelang de nationale context en beleidsstructuren. Lidstaten behouden daarmee voldoende vrijheid om eigen keuzes te maken in de uitvoering. Hiermee gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk.

d) Financiële gevolgen

De aanbeveling heeft geen directe financiële gevolgen, aangezien de voorgestelde maatregelen niet-bindend van aard zijn en lidstaten geen financiële verplichtingen worden opgelegd. Daarnaast worden veel initiatieven reeds uitgevoerd binnen bestaande beleidsprogramma's. Het kabinet onderkent tegelijkertijd dat de aanpak van woonuitsluiting en dakloosheid mede afhankelijk is van substantiële investeringen in betaalbare huisvesting, woonzorgconcepten en ondersteuning voor aandachtsgroepen. Voor zover aanvullende middelen nodig zijn, kunnen lidstaten gebruik maken van bestaande EU-financieringsinstrumenten, waaronder het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (ERDF), Erasmus+, *InvestEU* en de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF). Eventuele financiële consequenties worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels van de budgetdiscipline. Indien er gevolgen zijn voor de EU-begroting, is het kabinet van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van het MFK 2021-2027 en dienen te passen binnen een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De aanbeveling is niet-bindend van aard en introduceert geen nieuwe verplichtingen, waardoor geen directe gevolgen voor de regeldruk voor burgers, bedrijven of overheden worden voorzien. Indien onderdelen van de aanbeveling, met name op het gebied van evaluatie en rapportage, in een later stadium een bindend karakter krijgen, kan dit leiden tot administratieve lasten en additionele uitvoeringskosten voor nationale en lokale overheden. Het kabinet acht het van belang dat eventuele toekomstige rapportage- en monitoringsverplichtingen zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande rapportagekaders, zodat de uitvoeringskosten beperkt blijven. Voor burgers en bedrijven worden geen regeldrukeffecten voorzien.

De aanbeveling heeft geen directe gevolgen voor het Europese concurrentievermogen.

De aanbeveling heeft geen uitgesproken geopolitieke dimensie en heeft geen specifieke gevolgen voor ontwikkelingslanden.

Fiche 2: Mededeling Versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap tot 2030

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S Versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap
tot 2030

b) Datum ontvangst Commissiedocument

6 mei 2026

c) Nr. Commissiedocument

COM(2026) 541

d) EUR-Lex

[EUR-Lex - 52026DC0541 - EN - EUR-Lex](#)

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie

SWD(2026) 773

f) Behandelingstraject Raad

Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (EPSCO)

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

2. Essentie voorstel

Op 6 mei publiceerde de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Sociaal Pakket.¹ Onderdeel hiervan is het voorstel van de Commissie voor de versterking van de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030. Circa 90 miljoen personen met een beperking leven in de Europese Unie (hierna: EU) en hebben te maken met fysieke, digitale, sociale en institutionele barrières die hun gelijke deelname aan de samenleving belemmeren. Het doel van de strategie is om de rechten van personen met een beperking in de EU te bevorderen en hen te ondersteunen bij het bereiken van gelijke kansen en toegang tot de samenleving en de economie. Hoewel de doelstellingen van de bestaande strategie ongewijzigd blijven, constateert de Commissie dat aanvullende maatregelen nodig zijn om deze doelen uiterlijk in 2030 te realiseren.

¹ Andere onderdelen zijn de mededeling over de versterking van de Europese Kindergarantie, een mededeling over de Europese Anti-Armoedestrategie, en een voorstel voor een Raadsaanbeveling over de aanpak van woonuitsluiting.

De Commissie versterkt daarom de strategie om de EU en haar lidstaten te begeleiden bij hun gezamenlijke inzet om de inclusie van personen met een beperking tot 2030 te verbeteren. De geplande maatregelen omvatten onder meer vlaggenschipinitiatieven die het mogelijk maken de inspanningen te concentreren op belangrijke thema's. Het intensiveren van de samenwerking met de lidstaten, onder meer door het gebruik van EU-middelen, maakt deel uit van deze hernieuwde verbintenis. Echter, concrete financiële toekenningen (aan lidstaten) zijn nog niet vastgelegd.

Op het terrein van toegankelijkheid constateert de Commissie dat er ondanks bestaande wetgeving nog veel drempels bestaan voor mensen met een beperking. Daarom wil de Commissie de uitvoering van EU-regels, zoals de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn en regels voor digitale toegankelijkheid, versterken. Ook wordt ingezet op toegankelijk gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) en ondersteunende technologieën. Hiervoor komt een vlaggenschipinitiatief om de beschikbaarheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid van ondersteunde technologieën en AI-toepassingen voor personen met een beperking te verbeteren. Daarnaast wil de Commissie de vervoersmogelijkheden voor personen met een beperking verbeteren. Het doel is dat mensen met een beperking zelfstandiger, veiliger en comfortabeler kunnen reizen met trein, auto, schip en vliegtuig, o.a. door laadpunten van elektrische voertuigen toegankelijker te maken en de toegankelijkheid van passagiersschepen te verbeteren. Daarnaast richten maatregelen zich op toegankelijke productinformatie, consumentenbescherming en inclusieve digitale en fysieke diensten. Verder wil de Commissie dat bij openbare aanbestedingen de verplichting wordt opgenomen om toegankelijke goederen en diensten in te kopen.

De Commissie wil ervoor zorgen dat personen met een beperking zich vrijer binnen de EU kunnen bewegen en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving, onder meer door betere toegang tot hun rechten, diensten en democratische processen. Verder is de Commissie van plan om administratieve barrières te verminderen en samenwerking tussen lidstaten te verbeteren, onder meer door kennisuitwisseling over de beoordeling of iemand een beperking heeft of niet. De Commissie kondigt de EU-brede uitrol van de *European Disability Card* en de Europese gehandicaptenparkeerkaart aan. Daarnaast wil de Commissie belemmeringen wegnemen op het gebied van toegankelijk stemmen, verkiezingsinformatie, digitale overheidsdiensten en deelname aan verkiezingen als kandidaat.

De Commissie heeft het voornemen om de levenskwaliteit en zelfstandigheid van personen met een beperking te verbeteren door meer inclusie, betere ondersteuning en gelijke kansen te creëren. De commissie wil onder andere inzetten op dat mensen met een beperking niet meer in (grote) instellingen wonen en leven, maar zoveel mogelijk deelnemen aan de samenleving door zelfstandig of kleinschalig te wonen (deïstitutionalisering). Via het vlaggenschipinitiatief *EU alliance for independent living* stimuleert de Commissie samenwerking tussen lidstaten en stakeholders, monitort zij de voortgang van deïstitutionalisering en ondersteunt zij de oprichting van centra voor zelfstandig wonen met EU-financiering.

Daarnaast wil de Commissie investeren in toegankelijke gemeenschapsgerichte ondersteuning en innovatieve oplossingen voor zelfstandig leven.

Ook wil de Commissie de arbeidsparticipatie van personen met een beperking vergroten, omdat hun werkgelegenheid aanzienlijk lager ligt dan het gemiddelde in de EU. Daarbij richt zij zich op het bestrijden van discriminatie, het verbeteren van redelijke aanpassingen op de werkvloer en het ondersteunen van de overgang van onderwijs naar werk.

Zo worden er aanvullende maatregelen aangekondigd binnen het *Disability Employment Package*, waaronder richtlijnen over redelijke aanpassingen op de werkvloer, gebruik van AI en ondersteuning van jongeren en vrouwen met een beperking. De Commissie zal samen met de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) een kosten-batenanalyse maken van het bevorderen van werkgelegenheid voor mensen met een beperking. Verder zal de Commissie samenwerken met het Comité voor de Werkgelegenheid (EMCO) en het Comité voor Sociale Bescherming (SPC) bij het vaststellen van nationale streefcijfers om de werkgelegenheid van personen met een beperking te verhogen. Daarnaast wil de Commissie onderzoeken hoe arbeidsomstandigheden en veiligheid van werknemers met een beperking beter beschermd kunnen worden.

De Commissie wil daarnaast armoede en sociale uitsluiting onder personen met een beperking terugdringen door sociale bescherming te verbeteren en de extra kosten van leven met een beperking beter in kaart te brengen. De afhankelijkheid van energie speelt daarbij een belangrijke rol. Woon- en energiebeleid moeten daarom de behoeften van personen met een beperking integreren om hen een fatsoenlijke levenskwaliteit te bieden. Dit beleid dient in overeenstemming te zijn met de doelstellingen van een eerlijke en schone energietransitie en het bestrijden van huisvestingsuitsluiting. De Commissie zet in op betaalbare en toegankelijke huisvesting, onder andere door toegankelijkheid mee te nemen in renovatie- en energiebeleid en goede voorbeelden binnen de EU te verspreiden. Daarnaast zal zij een specifiek rapport uitbrengen dat inzicht geeft in de huisvestingsomstandigheden van personen met een handicap in de hele EU.

Ook stelt de Commissie maatregelen voor om gelijke toegang en non-discriminatie te versterken. De Commissie wil drempels wegnemen die nog steeds bestaan op het gebied van onderwijs, zorg, toegang tot de rechter, rechtsbescherming, veiligheid en maatschappelijke participatie.

Er wordt gewerkt aan een meer inclusief onderwijssysteem dat vanaf de vroege kinderjaren tot en met het hoger onderwijs ondersteuning biedt. Met het vlaggenschipinitiatief *Disability-inclusive lifelong learning* wil de Commissie onder andere richtlijnen ontwikkelen voor vroegtijdige educatieve ondersteuning, beleidskaders voor inclusieve scholen in 2026, verbeteringen in de toegankelijkheid van hoger onderwijs in 2027 en een evaluatie van inclusie

in 2028. Ook digitale onderwijsontwikkeling moet toegankelijk worden gemaakt, met aandacht voor inclusieve technologie en ethisch gebruik van AI.

In de gezondheidszorg wil de Commissie dat beleid expliciet rekening houdt met de behoeften van personen met een beperking. Via richtlijnen en Europese programma's wordt ingezet op betere toegang tot zorg, zoals bij kanker, zeldzame ziekten en mentale gezondheid. Innovatie en regelgeving moeten bijdragen aan toegankelijker en meer gelijke gezondheidszorg.

Verder benadrukt de Commissie dat discriminatie vaak meerdere vormen aanneemt, waarbij beperking samen kan gaan met bijvoorbeeld gender, leeftijd of etnische achtergrond. Daarom worden EU-strategieën op het gebied van gendergelijkheid, LGBTIQ+ en antidiscriminatie beter op elkaar afgestemd, met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen.

Op het gebied van gelijke toegang tot de rechter, rechtsbescherming en veiligheid wil de Commissie drempels voor toegang tot het recht wegnemen. Dit omvat toegankelijke procedures, betere bescherming van slachtoffers met een beperking en training van juridische professionals. Nieuwe richtlijnen en wetgeving moeten ervoor zorgen dat personen met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan rechtszaken en beter beschermd worden tegen geweld, haat en misbruik. Ook in crisis- en rampenbeheer erkent de Commissie dat personen met een beperking extra kwetsbaar zijn. Met het vlaggenschipinitiatief *Prepared for anything, prepared for everyone* streeft de Commissie ernaar om rampenparaatheid en crisisbeheer beter aan te passen aan de behoeften van mensen met een beperking.

De Commissie richt zich tevens op gelijke toegang tot cultuur, sport, reizen en vrije tijd. Door drempels weg te nemen en toegankelijkheid te verbeteren wil zij maatschappelijke participatie vergroten, onder meer via EU-programma's voor jongeren en initiatieven in sport en cultuur.

De Commissie wil wereldwijd de rechten van personen met een beperking versterken en de inclusie van personen met een beperking sterker integreren in haar externe beleid en investeringen, onder meer via het *Global Gateway*-programma. Daarbij wordt ingezet op toegankelijke infrastructuurprojecten, ook in post-conflict wederopbouw en herstel. Specifiek voor Oekraïne wordt het vlaggenschipinitiatief *'Nothing about us, without us' in Ukraine's reconstruction* aangekondigd om wederopbouw toegankelijk en inclusief vorm te geven, met betrokkenheid van organisaties van mensen met een beperking. De Commissie blijft de mate van inclusie monitoren via rapportage en het gebruik van de *OECD DAC Disability Marker*, waarmee wordt bijgehouden in hoeverre EU-ontwikkelingsprojecten inclusief zijn.

De Commissie vindt het belangrijk om zelf het goede voorbeeld te geven als werkgever door inclusie en toegankelijkheid voor personen met een beperking structureel te versterken. Belangrijke maatregelen zijn het vergroten van de deelname van personen met een beperking in stages binnen de *Blue Book traineeships*, het verbeteren van de toegankelijkheid van selectieprocedures en het versterken van werving en ondersteuning van divers talent.

Daarnaast investeert de Commissie in een meer toegankelijke werkomgeving, met een nieuw digitaal toegankelijkheidsactieplan (2026–2030) en een meerjarig plan voor toegankelijke gebouwen en infrastructuur.

Naast intern beleid zet de Commissie ook in op bewustwording en cultuurverandering, onder meer via campagnes, prijzen zoals de *Access City Award* en Europese initiatieven rond inclusieve steden en diversiteit. Tot slot, zet de Commissie in op betere uitvoering van de strategie via versterking van het *Disability Platform*, nauwere samenwerking met de lidstaten, betere gegevensverzameling en monitoring.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het Koninkrijk der Nederlanden heeft het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (hierna: het VN-verdrag Handicap) in 2007 ondertekend. Het verdrag is in 2016 geratificeerd voor het Europees deel van het Koninkrijk. Met de ratificatie van het verdrag heeft Nederland zich gecommitteerd aan de ambitie om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking dezelfde rechten en vrijheden kunnen uitoefenen als ieder ander, en dat deze rechten worden bevorderd en beschermd.

Op 1 november 2022 is de motie van het Kamerlid Werner (CDA) over het ontwikkelen van een meerjarige nationale strategie voor mensen met een beperking aangenomen.² Vervolgens is op 9 februari 2024 de nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag handicap aangeboden aan de Tweede Kamer.³ Het doel van de nationale strategie is om de positie van mensen met een beperking te verbeteren en uiterlijk in 2040 een inclusieve samenleving te realiseren waarin iedereen gelijkwaardig kan meedoen. De eerste werkagenda van de nationale strategie is op 11 juli 2025 aangeboden aan de Tweede Kamer.⁴ De werkagenda beschrijft welke concrete maatregelen het kabinet de komende vijf jaar neemt om de doelstellingen uit de nationale strategie te verwezenlijken en Nederland toegankelijker en inclusiever te maken voor mensen met een beperking. In 2030 en in 2035 volgen de tweede en derde werkagenda. In het coalitieakkoord van het kabinet-Jetten "Aan de slag: Bouwen aan een beter Nederland" staat dat het kabinet het VN-verdrag Handicap uitvoert om de zorg en het leven van mensen met een beperking te verbeteren.⁵

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de versterking en onderschrijft de doelstellingen die de Commissie met de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap nastreeft. Deze doelstelling en beoogde effecten sluiten aan bij Nederlandse wet- en regelgeving, en beleid,

² Kamerstukken II 2022/2023, 36200 XVI, nr. 70.

³ Kamerstukken II 2023/2024, 24170, nr. 309.

⁴ Kamerstukken II 2024/2025, 24170, nr. 362.

⁵ Aan de slag, Bouwen aan een beter Nederland: Coalitieakkoord [2026-2030](#)

waarin het bevorderen van inclusie en maatschappelijke participatie van mensen met een beperking centraal staat.

Het kabinet beoordeelt de versterking als noodzakelijk om de ambities uit de nationale strategie voor mensen met een beperking waar te kunnen maken. Veel van de onderdelen en aangekondigde maatregelen uit het voorstel van de Commissie moeten nog verder worden uitgewerkt. Het kabinet zal daarom in verdere besprekingen op specifiek aangekondigde inhoudelijke onderdelen van de versterking van de strategie vragen aan de Commissie stellen over deze verdere uitwerking, de reikwijdte en verhouding tot nationale beleidsinitiatieven. Een aantal onderdelen van de mededeling heeft de bijzondere aandacht van het kabinet.

Het kabinet staat positief tegenover het voorstel ter ondersteuning van de verbetering en implementatie van toegankelijkheid in normen en technische specificaties bij aanbestedingen voor de Rijksinkoop. Hier worden op dit moment binnen de Rijksinkoop stappen op gezet. Verder ondersteunt het kabinet de implementatie van de *European Disability Card* en uniforme Europese gehandicaptenparkeerkaart. Momenteel worden de trajecten voor (aanpassing van) wet- en regelgeving voorbereid. Hoewel het kabinet in het algemeen positief staat tegenover het bevorderen van *digital wallets* in EU-verband, wenst het te benadrukken dat bij de toekomstige Europese gehandicaptenparkeerkaart het uitgeven van een digitale kaart optioneel is. Naar verwachting zal Nederland niet overgaan tot het invoeren van een digitale versie van de kaart gezien de ontwikkeling van de invoering van digitaal gehandicapten-parkeren in Nederland via het ParkerenPlus-systeem. Het vlaggenschipinitiatief van de Commissie zal hierdoor voor de Europese gehandicaptenparkeerkaart door Nederland waarschijnlijk niet kunnen worden ingevuld.

Het kabinet vindt het belangrijk om te benadrukken dat er voor mensen met een (verstandelijke) beperking en een complexe zorgvraag een passende woonomgeving is, en er keuzemogelijkheden voor hen zijn over hoe zij willen wonen. Deïstitutionalisering zou geen dogma moeten zijn, omdat het wonen op een instellingsterrein voor sommige doelgroepen meer bewegingsvrijheid of een grotere en veiligere gemeenschap biedt dan wonen in de wijk. Waar het voor hen om gaat is maximale autonomie; een vertaling van de doelen van deïstitutionalisering naar hun leven.

Het kabinet erkent dat toegankelijkheid van de woonomgeving en het huis een belangrijke voorwaarde is voor autonomie. In de ouderenzorg wordt ernaar gestreefd om bewoners onder te brengen in woonvormen op basis van zelfstandigheid/zoveel mogelijk autonomie. In de vrijwillige 'NEN 9120' norm is beschreven hoe gebouwen toegankelijk en bruikbaar kunnen worden ontworpen en gebouwd voor iedereen. Voor makkelijk toegankelijke (0-treden) en zorggeschikte woningen (voor rolstoelbewoning) zijn eisen opgenomen in de bouwregelgeving. Onderzoek wordt nu afgerond naar de meerkosten voor de bouw van woningen voor rollator- en (elektrische) rolstoelbewoning.

Het kabinet staat positief tegenover het ontwikkelen van een vlaggenschip initiatief voor *disability-inclusive lifelong learning*. De voorgestelde maatregelen sluiten goed aan bij de huidige inzet van het kabinet op passend onderwijs voor alle kinderen, met inclusief onderwijs waar dat mogelijk is en speciaal onderwijs voor wie dat nodig heeft. Het kabinet kijkt naar wat kinderen nodig hebben om zich te ontwikkelen en gaat flexibeler om met kinderen die dreigen uit te vallen. Op de korte termijn werken we daarvoor bijvoorbeeld aan het toegankelijk maken van leermiddelen voor leerlingen met ondersteuningsbehoeftes, het terugdringen van het aantal leerlingen dat niet naar school gaat, het vergroten van de mogelijkheden voor maatwerk en een betere overgang van school naar werk voor kwetsbare groepen leerlingen. Voor de langere termijn werken we toe naar een inclusief onderwijssysteem waarbij alle leerlingen welkom zijn op een school in de eigen buurt.

Verder kondigt de Commissie aan dat er nationale doelen voor de arbeidsparticipatie van personen met een beperking worden vastgesteld en gemeten. In Nederland zijn er al doelen op macroniveau gesteld voor de banenafpraak en beschut werk en deze prestaties worden ook gemeten. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijke verbeteringen. Nederland kent een decentraal stelsel. In dat stelsel zijn diverse bevoegdheden bij lokale overheden belegd. Dat betekent dat gemeenten op diverse terreinen beleidsvrijheid hebben. Afhankelijk van de lokale context kan dit verschillende keuzes betekenen. De wensen van de Commissie kunnen daarmee op gespannen voet staan.

Het kabinet steunt de plannen van de Commissie om beter inzicht te krijgen in de meerkosten van het leven met een beperking en om lidstaten te stimuleren om hun sociale beschermingsmaatregelen hier beter op aan te passen, onder meer via compensatie van meerkosten en gerichtere, persoonsgerichte ondersteuning.

Het kabinet staat positief tegenover de maatregel om personen met een beperking beter te beschermen tegen geweld, haat, uitbuiting en misbruik, zowel offline als online. Daarbij acht het kabinet het van belang dat binnen de verdere uitwerking voldoende ruimte blijft voor uitvoerbaarheid binnen het Nederlandse decentrale stelsel, waarin gemeenten verantwoordelijk zijn voor de organisatie van zorg en opvang en maatwerk centraal staat.

Het kabinet is behoudend positief over de voorgestelde versterking van seksuele en reproductieve rechten en gezondheid van mensen met een beperking. Dit voorstel sluit aan bij de beleidsvisie 'intimiteit en seksualiteit voor mensen met een beperking' gepubliceerd in 2023.⁶ De implementatie van deze beleidsvisie is reeds ingezet en voorloopt voorspoedig. Gezien deze positieve ontwikkeling is het kabinet van mening dat de activiteiten van de Commissie passend moeten zijn bij hun ondersteunende en monitorende rol.

Tot slot, het vergroten van de deelname van mensen met een beperking aan het culturele leven en in de media heeft de bijzondere aandacht van het kabinet.

⁶ Kamerstukken II 2023/2024, 34843, nr. 88.

Daarom heeft zij een aantal specifieke maatregelen in de werkagenda VN-verdrag handicap opgenomen die onder meer zien op het bevorderen van de representatie van mensen met een beperking in de mediasector. Het door de Commissie genoemde rapport dat in 2028 uitkomt ter ondersteuning van de lidstaten bij het verhogen van de deelname van personen met een beperking aan de cultuursector zal, waar relevant en mogelijk, betrokken worden bij de Nederlandse aanpak.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Er is in de EU (zowel binnen de Raad als het Europees Parlement) brede steun voor de doelen van deze mededeling. Zowel de EU-lidstaten als de EU zijn partij bij het VN-Verdrag handicap, waarvan de Commissie met de aanvullende maatregelen genoemd in deze mededeling de verdere implementatie door lidstaten en EU-instellingen wil ondersteunen. Deze versterking is opgesteld mede op basis van de standpunten van het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en de Europese Raad.

De verwachting is dat de meeste lidstaten de mededeling zullen verwelkomen. De verschillen tussen lidstaten wat betreft steun voor concrete onderdelen van de versterking zullen naar verwachting vooral te maken hebben met de mate waarin het betreffende punt al in de verschillende landen geïmplementeerd is en in hoeverre het voorstel past binnen de eigen plannen tot verdere implementatie van het VN-verdrag Handicap.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. De mededeling heeft betrekking op de beleidsterreinen van de interne markt, sociaal beleid, de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, vervoer, volksgezondheid, onderwijs, werkgelegenheid en ontwikkelingssamenwerking.

Op de terreinen van de interne markt (artikel 4 lid 2 onder a VWEU), sociaal beleid (artikel 4 lid 2 onder b VWEU), vervoer (artikel 4 lid 2 onder g VWEU), de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht (artikel 4 lid 2 onder j) en ontwikkelingssamenwerking (artikel 4 lid 4 VWEU) is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten.

Op het terrein van de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid van de Unie (artikel 5 lid 2 VWEU). Op het terrein van de bescherming en verbetering van de menselijke gezondheid (artikel 6 onder a VWEU) en onderwijs (artikel 6 onder e VWEU) is sprake van een ondersteunende bevoegdheid van de Unie.

Op grond van artikel 19 lid 1 VWEU kan de EU passende maatregelen nemen om discriminatie op grond van handicap te bestrijden, binnen de grenzen van de door de Verdragen aan de Unie verleende bevoegdheden.

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit van het voorstel is positief. De mededeling heeft tot doel het wegnemen van drempels voor Europese burgers met een beperking en de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van het VN-verdrag Handicap.

Een deel van de maatregelen betreft het wegnemen van obstakels voor het vrije verkeer van personen met een beperking binnen de EU. Het vervoer in alle lidstaten zou toegankelijk moeten zijn voor alle EU-burgers met een beperking. Uniforme toegankelijkheidseisen voor vervoer voor de gehele EU zijn daarvoor noodzakelijk.

Verder, op het gebied van het verbeteren van toegankelijkheid van producten, diensten en digitale toepassingen is EU-optreden noodzakelijk om de beoogde verbeteringen daadwerkelijk te realiseren. Ondanks bestaande EU-wetgeving, zoals de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn en regels voor digitale toegankelijkheid, bestaan er in de praktijk nog aanzienlijke verschillen tussen lidstaten, waardoor personen met een beperking drempels ervaren. Versterking van de uitvoering vraagt daarom om een gecoördineerd optreden op EU-niveau.

Daarnaast kan de EU door monitoring, gegevensverzameling, ondersteuning via EU-middelen en het delen van goede praktijken lidstaten ondersteunen bij de uitvoering van het VN-verdrag Handicap. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van proportionaliteit van het voorstel is positief. De mededeling heeft tot doel het wegnemen van drempels voor Europese burgers met een beperking en de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van het VN-verdrag Handicap. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat de mededeling inzet op versterking van de uitvoering van bestaande EU-regelgeving, betere samenwerking tussen lidstaten, kennisuitwisseling en het wegnemen van grensoverschrijdende belemmeringen voor personen met een beperking. Zo kunnen de EU-brede invoering van de *European Disability Card* en de gehandicaptenparkeerkaart, maatregelen ter verbetering van de toegankelijkheid van vervoer, digitale diensten en AI-toepassingen en het delen van goede praktijken bijdragen aan een consistentere niveau van toegankelijkheid en inclusie binnen de EU. Ook acht het kabinet initiatieven op het gebied van monitoring, gegevensverzameling en ondersteuning via EU-financiering geschikt om lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van de strategie.

Het kabinet acht de voorgestelde maatregelen in beginsel passend ter ondersteuning van een effectieve uitvoering van bestaande EU-regelgeving en ter bevordering van grensoverschrijdende toegankelijkheid binnen de EU.

Bovendien gaat het voorgestelde optreden in algemene zin niet verder dan noodzakelijk, omdat de mededeling grotendeels bestaat uit niet-bindende maatregelen zoals beleidscoördinatie, richtsnoeren, monitoring en samenwerking tussen lidstaten en stakeholders.

d) *Financiële gevolgen*

In het licht van de diversiteit aan toekomstige voorstellen die uit de versterking zullen voortkomen zal Nederland de Commissie telkens vragen aan te geven wat de financiële gevolgen van deze voorstellen zullen zijn. Daarnaast vraagt Nederland de Commissie om na besluitvorming over de aangekondigde maatregelen, helder te communiceren welke EU-financiering beschikbaar is, voor welke doelstellingen deze middelen kunnen worden ingezet en onder welke voorwaarden hiervan gebruik kan worden gemaakt. De Commissie geeft aan dat bestaande EU-fondsen uit het huidige Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 (MFK), waaronder Erasmus+, *Horizon Europe*, en *EU4Health*, zullen worden ingezet ter ondersteuning van de strategie.

Met betrekking tot de gevolgen voor de EU-begroting is het kabinet van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moet passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Eventuele budgettaire gevolgen voor de Rijksbegroting worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van het begrotingsdiscipline. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. De overkoepelende inzet voor de MFK- en EMB-onderhandelingen is leidend.⁷

e) *Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten*

De mededeling bevat voornamelijk niet-bindende strategische beleidsvoornemens en coördinatiemaatregelen. Omdat veel voorstellen nog niet concreet zijn uitgewerkt, zijn de uiteindelijke gevolgen voor de regeldruk nog onzeker. Wel is aannemelijk dat de maatregelen gevolgen kunnen hebben voor de regeldruk voor burgers, bedrijven, uitvoerders, de Rijksoverheid en medeoverheden.

Voor burgers met een beperking kunnen maatregelen zoals de *European Disability Card*, betere wederzijdse erkenning tussen lidstaten en toegankelijker digitale en publieke dienstverlening leiden tot minder administratieve barrières en eenvoudiger toegang tot voorzieningen en rechten binnen de EU. Tegelijkertijd kunnen nieuwe aanvraag-, registratie- of verificatieprocedures ontstaan, bijvoorbeeld rond de Europese kaarten, digitale identificatie of het aantonen van een beperking. De precieze impact hangt af van de wijze waarop deze systemen worden ingericht.

⁷ Kamerstukken II 2024/25, 36 724, nr. B

Voor bedrijven kunnen de voorstellen leiden tot extra nalevingskosten en administratieve lasten, met name door strengere toepassing van toegankelijkheidsregels voor producten, diensten, digitale systemen, AI-toepassingen en vervoer. Werkgevers kunnen daarnaast te maken krijgen met aanvullende verplichtingen rond redelijke aanpassingen op de werkvloer, arbeidsomstandigheden en mogelijke monitoring van inclusiedoelstellingen. Ook onderwijs-, zorg- en vervoersorganisaties kunnen worden geconfronteerd met investeringen in toegankelijkheid, aanpassingen van processen en rapportageverplichtingen. Tegelijkertijd kan verdere harmonisatie van Europese regels op termijn juist leiden tot minder verschillen tussen lidstaten. Dit leidt naar verwachting tot meer duidelijkheid en lagere nalevingskosten voor grensoverschrijdend opererende organisaties. Omdat nog onduidelijk is welke maatregelen juridisch bindend worden en welke sectoren precies onder nieuwe verplichtingen gaan vallen, blijft de omvang van de regeldruk voor bedrijven voorlopig onzeker.

Geopolitiek draagt de versterking bij aan de positionering van de EU als mondiale voorvechter van mensenrechten, inclusie en non-discriminatie, mede in het kader van de implementatie van het VN-verdrag Handicap. De inzet op inclusieve wederopbouw van Oekraïne, het sterker integreren van inclusie van personen met een beperking in ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp sluit aan bij de bredere geopolitieke doelstellingen van de EU.

Fiche 3: Mededeling Europese Anti-Armoede Strategie

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de Anti-Armoedestrategie van de Europese Unie: aanpakken en voorkomen van armoede van kindertijd tot ouderdom

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

6 mei 2026

c) *Nr. Commissiedocument*

COM(2026) 538

d) *EUR-Lex*

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2026:538:FIN>

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie*

N.v.t.

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid

2. Essentie voorstel

Op 6 mei 2026 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Sociaal Pakket gepubliceerd. Onderdeel hiervan is de mededeling voor een Europese Anti-Armoedestrategie (hierna: Strategie)¹, waarin de Commissie de ambitie uitspreekt om in 2050 een einde te maken aan armoede in de EU. De EU heeft zich eerder gecommitteerd aan de doelstelling om het aantal mensen dat risico loopt op armoede of sociale uitsluiting voor 2030 met tenminste 15 miljoen te verminderen, waarvan minstens 5 miljoen kinderen.²

De Strategie schets een alomvattende, integrale aanpak om armoede in de EU te voorkomen en te bestrijden en zo bij te dragen aan de verwezenlijking van de Europese pijler van sociale rechten.³ De Strategie stelt maatregelen voor om armoede aan te pakken in elke leeftijdscategorie, waarbij

¹ Andere onderdelen zijn de mededeling over de versterking van de Europese Kindergarantie, een voorstel voor een raadsaanbeveling over de bestrijding van uitsluiting op de woningmarkt, en een versterking van de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030. Uw Kamer ontvangt over alle onderdelen een separaat BNC-fiche.

² Actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten (2021) [EUR-Lex - 52021DC0102 - EN - EUR-Lex](#)

³ Europese Pijler van sociale rechten (2017), [EUR-Lex - 52017DC0250 - EN - EUR-Lex](#)

de impact van armoede gedurende de hele levenscyclus wordt erkend. De Strategie stelt daarnaast actieve inclusie centraal, waarbij het belang wordt benadrukt van het stimuleren van deelname aan de arbeidsmarkt voor wie kan werken, toegang tot voorzieningen die gericht zijn op welzijn en participatie, en passende inkomensondersteuning. Verder biedt de strategie mogelijkheden om *governance*, financiering en monitoring op alle niveaus te verbeteren.

Het eerste deel van de Strategie richt zich op maatregelen om armoede te bestrijden gedurende de gehele levenscyclus. Het aanpakken van (kinder)armoede vereist volgens de Commissie dat ouders worden ondersteund bij het vinden van kwalitatief werk en waar nodig aanspraak kunnen maken op inkomensondersteuning. Daarnaast kondigt de Commissie een aantal initiatieven aan die de Kindergarantie⁴ en de Jongerengarantie⁵ verbinden en versterken en kinderen betere toegang bieden tot benodigde diensten. Deze (aankomende) initiatieven worden nader omschreven in het BNC-fiche over de mededeling over de versterking van de Europese kindergarantie, dat een separaat onderdeel vormt van het Sociaal Pakket.

Het eerste deel van de Strategie stelt daarnaast dat werken, voor wie dat kan, de beste bescherming biedt tegen armoede. Het is van belang dat kwetsbaren worden geholpen om hun kansen op een duurzame, kwalitatief goede werkplek te vergroten. De Commissie zal in de tweede helft van 2026 een consultatie starten van Europese sociale partners over de mogelijke richting van EU-maatregelen ter ondersteuning van de activering van personen die zijn uitgesloten van de arbeidsmarkt en ter bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen voor wat betreft de arbeidsmarktkansen. Verder zal de Commissie in 2027 met een aanbeveling komen om armoede onder werkenden te voorkomen en te bestrijden. Parallel daaraan zal de Commissie de volledige omzetting van de richtlijn inzake minimumlonen waarborgen. Het aanstaande rapport later dit jaar over de naleving van de richtlijn zal een overzicht geven van de huidige stand van zaken. Daarnaast zal een compendium worden gepresenteerd van *best practices* om het niet-gebruik van inkomensondersteuning aan te pakken en, in samenwerking met het Sociaal Beschermingscomité, een rapport worden gepubliceerd over adequate sociale bescherming voor ouderen. Hierin wordt de toereikendheid van pensioenen en de dekking van langdurige zorg in de lidstaten geïdentificeerd. Hierop volgt een uitwisseling op hoog niveau over een waardige oude dag.

Het tweede deel van de Strategie ziet op maatregelen om horizontale uitdagingen die armoede verergeren, aan te pakken. Vrouwen, mensen met een handicap, mensen die niet in de EU zijn geboren, mensen met een migratieachtergrond en lhbtqi+ hebben minder kans op banen als gevolg van stigma en discriminatie. De Commissie blijft met lidstaten werken aan maatregelen die specifiek op deze groepen betrekking hebben. Als onderdeel van het Sociaal Pakket heeft de Commissie bovendien een mededeling gepubliceerd over het versterken van de strategie voor de rechten van mensen met een handicap.

⁴ [EUR-Lex - 32021H1004 - EN - EUR-Lex](#)

⁵ [EUR-Lex - 32020H1104\(01\) - EN - EUR-Lex](#)

Als onderdeel van het Sociaal Pakket heeft de Commissie daarnaast een voorstel voor een raadsaanbeveling over de bestrijding van uitsluiting op de woningmarkt gepubliceerd. Daarnaast kondigt de Commissie aan met een voorstel te komen voor een raadsaanbeveling ter ondersteuning van gemakkelijkere en geïntegreerde toegang tot diensten met aandacht voor sociale inclusie. Ervaringsdeskundigheid en het onderling delen van goede voorbeelden om van te leren worden hierin meegenomen. Ten slotte worden twee actualisaties genoemd: van het Europees kwaliteitskader voor sociale dienstverlening uit 2010 en van het in 2023 gepubliceerde Commissierapport over de toegang tot essentiële diensten.

Het derde deel van de Strategie ziet op het versterken van bestuurlijke aansturing, financiering en verbetering van de monitoring om armoede te verminderen en voorkomen. Om armoede tegen te gaan, is samenwerking tussen en inzet van sociale partners, private en publieke instellingen cruciaal. Hiervoor is een goed beleidsraamwerk op alle niveaus essentieel. De Commissie heeft bij het Sociaal Pakket een richtinggevend document gepubliceerd om (decentrale) overheden hiermee te ondersteunen. Daarnaast roept de Commissie lidstaten op om een anti-armoede coördinator op het hoogste politieke niveau aan te stellen, die de Anti-Armoede Strategie coördineert. Verder schaaft de Commissie de samenwerking met ervaringsdeskundigen op, zodat zij op structurele basis worden betrokken.

De belangrijkste indicator voor de monitoring van armoede op EU-level is AROPE (*At Risk Of Poverty or Social Exclusion*), hierin wordt zowel een tekort aan geld, goederen en diensten meegenomen als een lage werkintensiteit. Richting 2028 wordt gewerkt aan nieuwe indicatoren die de impact van betaalbaarheid ook beter meenemen.

Om op korte en lange termijn armoede te bestrijden moet op EU- en lidstaatniveau publiek en privaat geld gemobiliseerd worden en zal een coalitie tegen armoede gevormd worden met publieke en private partners. De Commissie zal onder andere de samenwerking versterken met investeringsbanken om geld voor armoedebestrijding te mobiliseren.

Tot slot geeft de Commissie aan ook te willen samenwerken met andere instituties en organisaties om de implementatie van de Strategie te bevorderen. Naast de bovengenoemde voorstellen wordt een gezamenlijk actieplan en de lancering van een 'EU Inclusie Prijs' in samenwerking met het Europees Comité van Regio's aangekondigd. Daarnaast wil de Commissie een samenwerkingsovereenkomst sluiten met het Europees Economisch en Sociaal Comité en een "Coalitie tegen armoede" lanceren.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

In 2025 is het Nationaal Programma Armoede en Schulden (NPAS) naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de doelen en maatregelen op het gebied van armoede en schulden zijn opgenomen.⁶ Het NPAS bouwt voort op de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden 2022–2025. Het zet in op het voorkomen en verhelpen van armoede voor iedereen die onder of net boven de armoedegrens leeft. Bijvoorbeeld door middel van financiële educatie, eerder bereiken van mensen met geldzorgen en (beginnende) schulden en hulp waar nodig. Daarnaast wordt gewerkt aan het vereenvoudigen van het stelsel van inkomensondersteuning zodat mensen betere toegang hebben tot regelingen waar ze recht op hebben. Ook wordt gewerkt aan een nieuwe kindregeling waarin de kinderbijslag en het kindgebonden budget worden samengevoegd.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Hoewel armoede een nationale competentie is, kunnen Europese landen veel van elkaar leren op het gebied van armoedebestrijding. Het kabinet verwelkomt daarom de Europese Anti-Armoede Strategie en ziet de daarin aangekondigde voorstellen met belangstelling tegemoet. Deze voorstellen zal het kabinet na publicatie appreciëren waarna uw Kamer hierover zal worden geïnformeerd.

Het kabinet onderschrijft dat armoede een multidimensionaal probleem is, dat om een integrale aanpak vraagt. Ook verwelkomt het kabinet het feit dat ervaringsdeskundigheid is meegenomen in de Strategie, evenals de rol van sociale partners en maatschappelijke organisaties. Het kabinet zal in aanloop naar de aangekondigde voorstellen aandacht blijven vragen voor het belang van preventie van geldzorgen en (beginnende) schulden, waaronder financiële educatie voor kinderen en jongeren.

Het kabinet ziet gelijke kansen op de arbeidsmarkt en het begeleiden van mensen naar werk als een belangrijke prioriteit, en kijkt uit naar de consultatie die de Commissie hierover zal starten met sociale partners. Het kabinet erkent het verhoogde risico op armoede bij specifieke groepen en ziet dit als essentieel onderdeel van de aanpak om armoede te bestrijden. Het kabinet verwelkomt bovendien dat er in de Strategie aandacht is voor loopbaan en ontwikkeling, het bevorderen van meer uren werk, het makkelijker combineren van arbeid en zorg en de aandacht voor gepast werk. Verder kijkt het kabinet uit naar de aanbeveling om armoede onder werkenden te voorkomen en bestrijden. Het kabinet werkt aan een aanpak gericht op het eerder bereiken van werkenden met een laag inkomen, zodat deze groep zo vroeg mogelijk wordt geholpen in geval van geldzorgen en/of beginnende schulden.

Het kabinet is het met de Commissie eens dat de beschikbaarheid en toegankelijkheid van inkomensondersteunende regelingen en diensten van groot belang is. Het kabinet onderschrijft bovendien dat het tegengaan van niet-gebruik van regelingen gebaat is bij een proactieve aanpak en zal in dat kader de wet proactieve dienstverlening SZW naar verwachting in 2026 invoeren. Dit

⁶ Nationaal Programma Armoede en Schulden, 6 juni 2025, [Kamerbrief over Nationaal Programma Armoede en Schulden | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

wetsvoorstel stelt uitvoeringsorganisaties door middel van gegevensuitwisseling in staat om burgers proactief te wijzen op een mogelijk recht op regelingen, en hen te ondersteunen bij de aanvraag daarvan. Het aangekondigde overzicht van *best practices* om niet-gebruik tegen te gaan ziet het kabinet met belangstelling tegemoet. Ook werkt het kabinet aan het verbeteren van overheidsbrede dienstverlening, en streeft naar een landelijk dekkend netwerk van sociaaljuridische en laagdrempelige financiële dienstverlening. In dit verband kijkt het kabinet met belangstelling uit naar het aangekondigde Commissievoorstel voor een raadsaanbeveling ter ondersteuning van makkelijke en geïntegreerde toegang tot diensten met aandacht voor sociale inclusie.

Het kabinet is het eens met de Commissie dat de verdere ontwikkeling van multi-pijler pensioenstelsels kan bijdragen aan minder risico op armoede onder ouderen. Nederland kent reeds een goed ontwikkeld multi-pijler pensioenstelsel, met een kapitaal gedekte aanvullende pensioenpijler, en het kabinet ondersteunt de oproep van de Commissie om multi-pijler pensioenstelsels in de EU verder te ontwikkelen daar waar deze nog niet goed zijn ontwikkeld. Het kabinet ondersteunt in dat kader ook het initiatief van de Commissie om in 2027 te komen met een rapport over adequate sociale bescherming van ouderen en een uitwisseling over dit thema op hoog niveau.

De Commissie roept lidstaten op om een anti-armoede coördinator op het hoogste politieke niveau aan te stellen, die de Strategie nationaal coördineert. Het kabinet zal nagaan wat de precieze insteek hiervoor is, zodat gekeken kan worden hoe Nederland hier invulling aan kan geven. Het document over de basisprincipes voor effectief armoedebelief heeft het kabinet met belangstelling gelezen. Veel onderdelen komen terug in het NPAS, zoals vereenvoudiging dienstverlening, niet-gebruik, een monitoringskader en de samenwerking tussen (decentrale) overheden en partners.

Tenslotte werkt de Commissie aan een extra indicator voor armoede; deze ontwikkeling zullen we nauwgezet volgen. Het kabinet is benieuwd hoe deze aansluit bij de nationale indicator in Nederland die onlangs is aangepast.

Het kabinet kijkt uit naar de verdere uitwerking van de overige voorstellen en aangekondigde updates, waaronder het voorgestelde gezamenlijke actieplan met het Europees Comité van Regio's, de samenwerkingsovereenkomst met het Europees Economisch en Sociaal Comité en de lancering van een EU Inclusie Prijs en de nog op te zetten "Coalitie tegen armoede".

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Naar verwachting zullen veel lidstaten de doelstellingen uit de mededeling onderschrijven. De Europese Anti-Armoedestrategie bouwt voort op eerdere initiatieven, zoals de in 2021 aangenomen 2030-doelen en de in 2022 aangenomen richtlijn over adequate minimumlonen.

In februari 2026 riep een deel van het Europees Parlement op tot een ambitieuze Strategie, die oproept tot een sterkere EU-coördinatie in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op het sociaal- en werkgelegenheidssterrein. Op het terrein van sociaal beleid is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub b VWEU). Op het terrein van de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid van de EU (artikel 5, lid 2, VWEU).

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. Het doel van de mededeling is maatregelen te nemen op EU-niveau om armoede aan te pakken gedurende de hele levenscyclus. Armoede ondermijnt de sociale cohesie, verzwakt de democratie en verhindert Europa om zijn economisch potentieel volledig te benutten. Gezien het feit dat armoede een gedeelde uitdaging is en bovendien grensoverschrijdende aspecten kent, is optreden op EU-niveau wenselijk. Een EU-aanpak stimuleert om kennis en ervaring op het terrein van armoedebestrijding uit te wisselen tussen de lidstaten. Dit kan leiden tot effectiever beleid. Optreden op het niveau van de EU is daarom gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. Het doel van de mededeling is maatregelen te nemen op EU-niveau om armoede aan te pakken gedurende de hele levenscyclus. Het voorgestelde optreden is geschikt om dit doel te bereiken omdat het een integrale aanpak hanteert die aansluit bij de complexiteit van het probleem. Zo erkent de strategie dat armoede elke leeftijdscategorie beïnvloedt en stelt het daarom specifieke maatregelen voor die de impact gedurende de hele levenscyclus aanpakken. Het zet bijvoorbeeld in op een combinatie van arbeidsmarktparticipatie, toegang tot voorzieningen en passende inkomensondersteuning. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat deze mededeling geen bindende normen en verplichtingen oplegt. Er wordt voldoende ruimte gelaten aan de lidstaten om zelf met nationaal beleid invulling te geven aan de doelstelling.

d) Financiële gevolgen

Voor de EU-begroting zijn er geen directe financiële gevolgen. Voor zover aanvullende middelen nodig zijn, kunnen lidstaten gebruik maken van bestaande EU-financieringsinstrumenten. Eventuele financiële consequenties worden ingepast op de begroting van de

beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels van de budgetdiscipline. Indien er gevolgen zijn voor de EU-begroting, is het kabinet van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De Europese Anti-Armoedestrategie is een mededeling en bevat als zodanig geen nieuwe wet- en regelgeving. Deze mededeling heeft daarmee geen effect op de regeldruk. De mededeling heeft geen directe gevolgen voor het Europese concurrentievermogen en/of geopolitieke aspecten.

Fiche 4: Mededeling Versterken van de Europese Kindergarantie

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

Mededeling van de Europese Commissie aan het Europese Parlement, de Raad, het Europees Economisch Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: De vicieuze cirkel van kinderarmoede doorbreken - versterking van de Europese Kindergarantie

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

6 mei 2026

c) *Nr. Commissiedocument*

COM (2026) 539

d) *EUR-Lex*

[EUR-Lex - 52026DC0539 - EN - EUR-Lex](#)

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie*

N.v.t.

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid

2. Essentie voorstel

Op 6 mei 2026 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Sociaal Pakket gepubliceerd.¹ Onderdeel hiervan is de mededeling voor het versterken van de Europese Kindergarantie² (hierna: Kindergarantie). De mededeling kijkt naar de specifieke oorzaken van kinderarmoede en stelt aanvullende maatregelen voor om kinderarmoede effectief aan te pakken. Er wordt uiteengezet hoe de huidige Kindergarantie versterkt kan worden, aangezien de Commissie van mening is dat de Kindergarantie in de huidige vorm niet alle oorzaken en gevolgen van armoede kan wegnemen. Dit vraagt volgens de Commissie om een geïntegreerd beleidskader waarbinnen de ontwikkeling van kinderen die baat hebben bij de Kindergarantie wordt gevolgd.

¹Andere onderdelen zijn de mededeling van de Europese Anti-Armoede Strategie, een voorstel voor een Raadsaanbeveling over de bestrijding van uitsluiting op de woningmarkt, en een versterking van de Europese strategie voor de rechten van mensen met een handicap 2021-2030. Over alle onderdelen ontvangt uw Kamer separaat een BNC-fiche.

² [EUR-Lex - 32021H1004 - EN - EUR-Lex](#)

De mededeling bestaat uit drie pijlers. De eerste pijler concentreert zich op het ondersteunen van gezinnen met kinderen bij de bredere uitdagingen waar zij tegenaan lopen. Deze bredere uitdagingen worden uiteengezet in de Europese Anti-Armoede Strategie die eveneens onderdeel vormt van het Sociaal Pakket.

De mededeling stelt dat kwalitatief werk de meest effectieve weg uit armoede is. Ondersteuning bij het vinden van werk, o.a. door middel van toegang tot voorschoolse educatie en kinderopvang, is daarbij essentieel. Zoals ook aangekondigd in de Anti-Armoede Strategie, lanceert de Commissie in 2026 een consultatie met sociale partners met daarin mogelijke acties voor de EU om mensen die buiten de arbeidsmarkt staan naar werk te stimuleren, onder meer via betere toegang tot kinderopvang en voorschoolse educatie.

Naast ondersteuning van ouders bij het vinden van werk, benadrukt de mededeling dat het essentieel is dat ouders toegang hebben tot passende inkomensondersteuning. In 2027 zal de Commissie een aanbeveling publiceren om de efficiëntie van kindgerelateerde regelingen te verbeteren, met aandacht voor toereikendheid, dekking en gebruik. Hierbij wordt er ook gekeken naar manieren die ervoor zorgen dat deze middelen ook echt ingezet worden voor het welzijn van het kind.

De tweede pijler van de mededeling heeft betrekking op het versterken van de impact van de Kindergarantie.³ De mededeling stelt dat de Kindergarantie landen dient te ondersteunen naar een samenhangend, kindgericht systeem, dat elk kind ondersteuning op maat biedt. Dit vereist ondersteuning en mentorschap; digitale oplossingen om bureaucratische silo's te doorbreken zodat kinderen gemakkelijk van ondersteuning kunnen profiteren, en verlengde trajecten naar vroege volwassenheid, zodat kwetsbare jongeren niet verloren raken in de overgang van kinder- naar jeugdhulpverlening. De Commissie benadrukt het belang van uitbreiding van onder andere mentorprogramma's en counseling interventies, dit wordt een integraal onderdeel van de aankomende Docenten agenda.

De mededeling benadrukt daarnaast dat eenzaamheid en depressie steeds vaker voor komen en kinderen in een kwetsbare situatie disproportioneel worden geraakt. De Commissie steunt UNICEF met een pilot voor een *toolkit* voor kinderen en jongeren om gezondheid en mentaal welzijn te bevorderen.

De Commissie zal de komende anderhalf jaar onder meer de *Guidelines* voor curriculum en pedagogische ontwikkeling binnen de kinderopvang⁴ presenteren, alsmede een richtinggevend document ter ondersteuning van sociale inclusie van Roma kinderen. Daarnaast zal ook een aantal *call for proposals* worden gepresenteerd, zoals de oproep van Horizon voor innovatieve oplossingen in voorschoolse educatie en kinderopvang, de ESF⁵ oproep voor versterking van de kindergarantie en voor projecten die zich richten op cultuur en sport als instrument voor sociale inclusie.

³ [EUR-Lex - 32021H1004 - EN - EUR-Lex](#)

⁴ De Europese Commissie hanteert de term 'early childhood education and care' (ECEC). Hier vallen alle voorschoolse voorzieningen onder, zoals kinderdagverblijf, peuteropvang, voorschoolse educatie en opvang bij een gastouder

⁵ Dit gaat niet over de nationale envelop van het ESF+, maar een fonds binnen het ESF+ specifiek voor innovatie binnen het sociaal domein

Ook zal de Commissie een pilot uitvoeren om een nieuw digitaal kader voor een Europese kindergarantiekaart te testen en te ontwikkelen. De kaart zal toegang tot integrale ondersteuning faciliteren voor kinderen die dat nodig hebben. Kinderen die in armoede opgroeien zijn extra kwetsbaar voor verantwoordelijkheden die op hen afkomen als ze volwassen worden en voor bedreigingen zowel online als offline. De Commissie vindt het essentieel om de kloof tussen ondersteuningssystemen voor kinderen en jongeren te overbruggen. In dit kader wordt een *toolkit* ontwikkeld voor een sterkere synergie tussen de Kindergarantie en de Jeugdgarantie.

De derde pijler van de mededeling heeft betrekking op de *governance*, monitoring en financiering, die nodig zijn om de impact van acties om kinderarmoede te bestrijden in de hele EU te vergroten. De Commissie zal een overzicht met *best practices* presenteren om nationale, regionale en lokale overheden te ondersteunen bij het opschalen van hervormingen en investeringen. Voor extra financiële ondersteuning, naast de beschikbare Europese fondsen en de samenwerking met investeringsbanken, zal de Commissie samenwerken met en ondersteuning bieden aan filantropische organisaties en maatschappelijk verantwoordelijke ondernemers in de Coalitie Tegen Armoede. Ook zal de Commissie een ESF+-oproep lanceren voor projecten die de nationale *governance* en beleid versterken.

De Commissie benadrukt dat regio's en gemeenten veelal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van (kinder)armoede beleid. Zoals ook aangekondigd in de Anti-Armoede Strategie, zal de Commissie daarom samen met het Europees Comité van de Regio's in 2026 een gezamenlijk actieplan opzetten en werken aan de lancering van een 'EU-Prijs voor Sociale Inclusie'. Bovendien zullen de Commissie en het Europees Economisch en Sociaal Comité eind 2026 een samenwerkingsovereenkomst sluiten, voortbouwend op het bestaande kader voor deskundig advies, en *good practices* uitwisselen om armoede, waaronder kinderarmoede, aan te pakken.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Op 31 maart 2022 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het Nationale plan Kindergarantie, waarmee het kabinet invulling geeft aan de Raadsaanbeveling over de Europese kindergarantie.⁶ Het hoofddoel van de Kindergarantie is het doorbreken van de intergenerationele cycli van armoede en achterstand, zodat alle kinderen een goed leven kunnen leiden. Hiervoor is domeinoverstijgende samenwerking essentieel. Het Nationale plan Kindergarantie biedt inzicht in bestaand en nieuw beleid op specifieke terreinen, gericht op het tegengaan van kinderarmoede en het bevorderen van het welzijn van kinderen. Via de voortgangsrapportage, die op 10 maart 2026⁷ naar de Kamer is gestuurd, wordt de voortgang die is geboekt op de vijf verschillende domeinen van de kindergarantie belicht: kinderopvang en voorschoolse educatie, onderwijs, zorg, voeding en huisvesting.

Daarnaast is in het Nationaal Programma Armoede en Schulden (NPAS) expliciet aandacht voor kinderen en jongeren. Zo is er een subsidieregeling voor financiële educatie, schoolmaaltijden,

⁶ Kamerstuk 24 515, nr. 638

⁷ Kamerstuk 24515 nr. A

wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een integrale aanpak voor gezinnen in een kwetsbare positie en krijgen gemeenten en maatschappelijke organisaties geld voor het ondersteunen van kinderen in een kwetsbare positie.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de mededeling over de versterking van de Kindergarantie. Het kabinet ziet de Kindergarantie als een waardevol instrument om samenhangend beleid te ontwikkelen, rekening houdend met het multidimensionale karakter van armoede. Het kabinet kijkt uit naar de aangekondigde voorstellen die genoemd staan in de mededeling. Deze voorstellen zal het kabinet na publicatie appreciëren waarna uw Kamer hierover zal worden geïnformeerd. Het kabinet mist in de mededeling nog aandacht voor het belang van financiële educatie door de gehele levenscyclus en zal hier in aanloop naar de publicatie van de aangekondigde voorstellen aandacht voor vragen.

Het kabinet kijkt uit naar de aanbeveling van de Commissie om de efficiëntie van kindgerelateerde regelingen te verbeteren. Het kabinet werkt aan een kindregeling die meer eenvoud en zekerheid moet bieden aan gezinnen. De kinderbijslag en het kindgebonden budget worden samengevoegd tot één nieuwe regeling met één wettelijk kader binnen het sociale zekerheidsstelsel. De komende jaren werkt het kabinet deze nieuwe regeling verder uit.

Het kabinet onderschrijft dat werk de beste manier uit armoede is en het dus essentieel is om ouders te ondersteunen bij het zetten van stappen naar (meer of beter) betaald werk. Dit gebeurt o.a. door ouders in staat te stellen werk te combineren met de zorg voor hun kinderen. Voor de ontwikkeling van kinderen is deelname aan voorschoolse educatie en kinderopvang eveneens essentieel. Het kabinet ziet gelijke kansen op de arbeidsmarkt en het leiden van mensen naar werk als een belangrijk aandachtspunt, en kijkt uit naar de consultatie die de Commissie hierover zal starten met sociale partners. Ook onderschrijft het kabinet het belang van kinderopvang voor gezinnen waarin de ouders niet werken, maar door sociaal medische problematiek niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen (volledig) te dragen.

Het kabinet steunt de oproep van de Commissie om via Horizon innovatieve oplossingen te ontwikkelen voor verbetering van voorschoolse educatie en kinderopvang, en ziet de curriculum- en pedagogische richtsnoeren met belangstelling tegemoet. Het is belangrijk dat kinderen al vanaf de geboorte voldoende en kwalitatief gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. Kwalitatief goede kinderopvang en voorschoolse educatie dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen en het terugdringen van onderwijsachterstanden. Daarom onderschrijft het kabinet het belang van investeren in het jonge kind. Naast de bovengenoemde aandacht voor en investeringen in kinderopvang, stelt het kabinet ook jaarlijks zo'n 600 miljoen euro beschikbaar aan gemeenten voor het aanbieden van voorschoolse educatie.

Het kabinet volgt met interesse de ontwikkelingen rond mentorprogramma's en counselinginterventies. Gemeenten zijn ervoor verantwoordelijk te bepalen welke kinderen baat hebben bij voorschoolse educatie en ervoor te zorgen dat deze kinderen ook daadwerkelijk gaan deelnemen aan voorschoolse educatie. Daarnaast kunnen scholen de komende jaren subsidie

aanvragen voor een zogenoemde 'brugfunctionaris'. Dat is iemand die op school laagdrempelig bereikbaar is voor het gezin, om vroegtijdig hulp bij vragen en zorgen te krijgen, ook als die niet direct met onderwijs te maken hebben.

Het kabinet vindt het verstandig om de Kindergarantie en Jeugdgarantie nauwer met elkaar te verbinden, en verwelkomt dan ook de aankondiging voor een *toolkit* als instrument hiervoor. Daarnaast is het kabinet benieuwd naar de toolkit die Unicef gaat ontwikkelen.

Het kabinet kijkt uit naar de voorstellen van de Commissie die zien op de adequate financiering, zoals het ondersteunen van de Coalitie Tegen Armoede, alsmede de versterking van nationale *governance* raamwerken, waaronder het actieplan met het Europees Comité van de Regio's, de samenwerkingsovereenkomst met het Europees Economisch en Sociaal Comité, de EU-Prijs voor Sociale Inclusie en de pilot voor de Europese Kindergarantiekaart. Ook erkent het kabinet het belang van sociale inclusie, ook voor Roma kinderen, en de ESF oproep voor de versterking van de Kindergarantie en projecten die zich richten op cultuur en sport. Het kabinet ziet dan ook graag het overzicht met *good practices* vanuit de Commissie tegemoet.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Naar verwachting zullen veel lidstaten de doelstellingen uit de mededeling onderschrijven. Lidstaten hebben zich eerder gecommitteerd aan de EU-doelstelling om in 2030 het aantal mensen dat risico loopt op armoede of sociale uitsluiting met minstens 15 miljoen te verminderen, waaronder minstens 5 miljoen kinderen.

Een deel van het Europees Parlement (EP) ziet de Europese Kindergarantie als belangrijkste instrument om ervoor te zorgen dat kinderen in nood gratis en effectief toegang hebben tot essentiële diensten voor hun ontwikkeling. Het EP heeft in de loop der jaren verschillende resoluties en rapporten aangenomen over kinderarmoede en heeft sinds 2018 een Coördinator voor kinderrechten.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op sociaal- en werkgelegenheidsterrein. Op het terrein van sociaal beleid is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub b VWEU). Op het terrein van de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid van de EU (artikel 5, lid 2, VWEU).

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. De mededeling heeft tot doel om de Kindergarantie te versterken en kinderarmoede binnen de EU effectief aan te pakken.

Het opgroeien in armoede heeft langdurige en ernstige consequenties; iemand die opgroeit in armoede, heeft bijna dubbel zoveel kans om in armoede te leven op volwassen leeftijd. Armoede en sociale uitsluiting onder kinderen heeft daarmee impact op de opwaartse sociaaleconomische convergentie tussen de lidstaten van de Unie. Het doorbreken van de vicieuze cirkel is lastig en rechtvaardigt een aanpak op Unieniveau. Het is bovendien een gedeelde uitdaging. Het kabinet ziet daarom meerwaarde in optreden op EU-niveau, omdat dit lidstaten kan ondersteunen bij hun inspanningen om armoede onder kinderen effectief te bestrijden.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. De mededeling heeft tot doel om de Kindergarantie te versterken en kinderarmoede binnen de EU effectief aan te pakken. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat een geïntegreerd beleidskader concrete handvaten kan bieden voor effectief beleid. Ook biedt het voorstel ruimte voor een gedifferentieerde aanpak in lijn met specifieke nationale, regionale of lokale situatie in de lidstaten. Daarmee gaat het voorstel niet verder dan noodzakelijk.

d) Financiële gevolgen

Er zijn geen directe gevolgen voor de Rijksbegroting en geen consequenties voor de EU-begroting voorzien uit de navolging van deze mededeling.

Voor de EU-begroting zijn er geen directe financiële gevolgen. Voor zover aanvullende middelen nodig zijn, kunnen lidstaten gebruik maken van bestaande EU-financieringsinstrumenten.

Eventuele financiële consequenties worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels van de budgetdiscipline. Indien er gevolgen zijn voor de EU-begroting, is het kabinet van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De mededeling bevat als zodanig geen nieuwe wet- en regelgeving. Deze mededeling heeft daarmee geen effect op de regeldruk. De mededeling heeft geen directe gevolgen voor het Europese concurrentievermogen en/of geopolitieke aspecten.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

MLJS

Deadline: 02-06-2026

Nota actief openbaar
Ja

Directie Internationale Zaken
Team B Europa

Opgesteld door

nota

TER BESLISSING

BNC-fiche Raadsaanbeveling aanpak woonuitsluiting

DGL2
29/5

Datum
27 mei 2026

Kenmerk
4393338-1099421-12

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

Op 6 mei 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Sociaal Pakket gepubliceerd. Onderdeel hiervan is het voorstel voor een Raadsaanbeveling over de aanpak van woonuitsluiting (housing exclusion).

De aanbeveling biedt een beleidsmatig kader voor het voorkomen en tegengaan van woonuitsluiting en dakloosheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, en geeft daarmee invulling aan de ambitie van de Verklaring van Lissabon, om dakloosheid in de EU in 2030 te beëindigen.

Naar aanleiding van deze mededeling is een Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)-fiche opgesteld, waarmee het kabinet zijn positie ten opzichte van dit voorstel bepaalt. Hierin worden de hoofdlijnen van het Commissievoorstel en de kabinetsappreciatie uiteengezet. Dit fiche wordt hierbij ter akkoord aan u voorgelegd.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de inhoud van dit BNC-fiche.
- Op 3 juni wordt het fiche behandeld in de BNC. Indien u akkoord bent, wordt het fiche na de BNC doorgeleid naar het interdepartementale CoCo-overleg op 9 juni en vervolgens doorgeleid naar de MR. Na MR-akkoord wordt het fiche door de Minister van Buitenlandse Zaken aan het parlement gezonden.
- Vanwege dit proces is de deadline gesteld op 2 juni.

3. Kernpunten

Samenvatting voorstel

De aanleiding voor het voorstel voor de Raadsaanbeveling is de breed gedeelde constatering dat woonuitsluiting en dakloosheid in de EU toenemen. Naar schatting zijn momenteel meer dan één miljoen mensen in de EU dakloos.

De kern van het voorstel betreft een fundamentele beleidsomslag. Niet langer tijdelijke opvang en crisishulp, maar een huisvestings- en persoonsgerichte aanpak staat centraal.

De Commissie onderschrijft daarbij nadrukkelijk het principe van 'Wonen Eerst',

waarbij stabiele huisvesting aangevuld met zorg en ondersteuning als basis dient voor een duurzame oplossing.

Datum
27 mei 2026

Het voorstel is uitgewerkt aan de hand van vijf aanbevelingen: (1) betere dataverzameling en vroegsignalering; (2) preventieve maatregelen tegen uithuiszetting en financiële problemen; (3) persoonsgerichte zorg en begeleiding voor dak- en thuislozen; (4) uitbreiding van het aanbod van sociale en betaalbare woningen; en (5) governance, monitoring en evaluatie.

Kenmerk
4393338-1099421-IZ

Samenvatting appreciatie

Het kabinet verwelkomt het voorstel als een waardevolle impuls voor de verdere vormgeving en versterking van de nationale beleidsaanpak. De nadruk op Wonen Eerst en preventie sluit aan bij de koers die het kabinet met het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (NAD). Met de Taskforce Versnelling Woningbouw zet het kabinet in op het structureel aanpakken van het woningtekort en de uitbreiding van het aanbod van sociale en betaalbare woningen.

De voorgestelde aanbevelingen sluiten grotendeels aan bij bestaande nationale beleidskaders op het gebied van huisvesting, armoede en schulden en zorg en ondersteuning. Het kabinet hecht aan nationale beleidsruimte en heeft een voorkeur voor aansluiting bij bestaande evaluatiestructuren boven nieuwe rapportageverplichtingen. Het kabinet is kritisch over de verbreding van het cohesiebeleid met betaalbare huisvesting als prioriteit, die niet past binnen de kabinetsvisie op een gefocust cohesiebeleid in het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK).

4. Toelichting

a. Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten

Het voorstel voor de Raadsaanbeveling is niet-bindend en introduceert geen nieuwe verplichtingen voor lidstaten. Er worden daarom geen directe financiële gevolgen of regeldrukeffecten voorzien voor burgers, bedrijven of overheden. Eventuele administratieve lasten kunnen slechts voortvloeien uit latere, afzonderlijke besluitvorming, met name als rapportage- en monitoringsverplichtingen een bindend karakter zouden krijgen. Het kabinet zet in op aansluiting bij bestaande rapportagekaders om uitvoeringskosten te beperken. Voor zover aanvullende middelen nodig zijn, kunnen lidstaten gebruik maken van bestaande EU-financieringsinstrumenten (ESF+, ERDF, InvestEU). Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast conform de regels van de budgetdiscipline op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen.

b. Juridische aspecten

De aanbeveling betreft een niet-bindend instrument, opgesteld in lijn met de bevoegdheidsverdeling zoals vastgelegd in het VWEU. Op het terrein van sociaal beleid, waaronder de bestrijding van sociale uitsluiting, is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4 lid 2 onder b VWEU). Op basis van artikel 153 lid 1 onder j VWEU mag de Unie het optreden van de lidstaten ondersteunen en aanvullen. De aanbeveling raakt niet aan de inrichting van het nationale woonbeleid, wat een exclusieve bevoegdheid van de lidstaat is. Een fraudetoets is niet van toepassing, aangezien het een niet-bindende EU-aanbeveling betreft en geen sprake is van (wijziging van) nationale wet- of regelgeving of bekostigingssystematiek.

c. Politieke en maatschappelijke context

Het voorstel raakt aan onderwerpen die politiek breed als belangrijk en urgent worden gezien. De Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van het NAD via een voortgangsbrief. De onafhankelijke evaluatie van het NAD concludeerde dat het beoogde doel om dakloosheid in 2030 te beëindigen buiten zicht is. Dit voorstel biedt een kader dat aansluit bij de nationale inzet en deze op onderdelen versterkt, met behoud van nationale beleidsruimte.

Het voorstel sluit aan bij maatschappelijke zorgen over de toenemende woonuitsluiting en dakloosheid in Nederland en Europa. De nadruk op Wonen Eerst en integrale persoonsgerichte aanpak wordt breed gedragen door maatschappelijke organisaties, gemeenten en zorgpartijen.

Datum

27 mei 2026

Kenmerk

4393338-1099421-IZ

5. Afstemming

- Het fiche en de beslisnota zijn opgesteld door VWS-DMO. Binnen VWS is het fiche afgestemd met de directies DMO, IZ, WJZ, FEZ en de coördinator regeldruk. Daarnaast is het fiche afgestemd met de departementen BZK (waaronder de directie Wonen), SZW, OCW, EZK, IenW, JenV en AZ, alsmede het CBS en de VNG.
- Vervolproces: het fiche wordt op 3 juni 2026 besproken in het interdepartementale BNC-overleg, op 9 juni 2026 in de CoCo en op 12 juni 2026 in de Ministerraad.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Aan

MLJS

Deadline: 02-06-2026

Nota actief openbaar

Ja

Opgesteld door

nota

TER BESLISSING

BNC Fiche mededeling Europese Commissie strategie
voor de rechten van mensen met een beperking

Datum

26 mei 2026

Kenmerk

4393084-1099371-IZ

Bijlage(n)

1 – BNC Fiche strategie voor
de rechten van mensen met
een beperking

1. Aanleiding

- Op 6 mei 2026 publiceerde de Europese Commissie (hierna: de Commissie) een mededeling om de Europese strategie voor de rechten van personen met een beperking (2021-2030), te versterken.
- Op woensdag 3 juni wordt het concept Nederlands standpunt (fiche) behandeld in de interdepartementale werkgroep ter Beoordeling van Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de inhoud van dit BNC-fiche ter bespreking in de werkgroep BNC.

3. Kernpunten

- De Commissie constateert dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de doelen van de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap, uiterlijk in 2030 te realiseren. De geplande maatregelen omvatten onder meer vlaggenschipinitiatieven die het mogelijk maken de inspanningen te concentreren op belangrijke thema's.
- Het kabinet verwelkomt de versterking en onderschrijft de doelstellingen (het wegnemen van drempels) die de Commissie met de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap nastreeft. Deze doelstelling en beoogde effecten sluiten aan bij Nederlandse wet- en regelgeving, en beleid, waarin het bevorderen van inclusie en maatschappelijke participatie van mensen met een beperking centraal staat.
- Naast het positieve oordeel onderkent het kabinet ook verschillende aandachtspunten. Een aandachtspunt is dat de door de Commissie voorgestelde nationale doelen voor arbeidsparticipatie van mensen met een beperking mogelijk kunnen botsen met Nederlandse wetgeving en de beleidsvrijheid van gemeenten. Een ander aandachtspunt is dat het kabinet van mening is dat de institutionalisering niet voor iedereen de beste oplossing is en dat mensen met een complexe zorgvraag, keuzevrijheid en een passende woonomgeving moeten behouden die maximale autonomie ondersteunt. De overige aandachtspunten vindt u in het BNC-fiche.

4. Toelichting

Datum
26 mei 2026

Kenmerk
4393084-1099371-IZ

- a. *Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten*
De financieel-economische consequenties van de aanvullende maatregelen voor de Rijksoverheid en/of medeoverheden zijn onbekend. In het licht van de diversiteit aan toekomstige voorstellen die uit de versterking zullen voortkomen, zal Nederland de Commissie telkens vragen aan te geven wat de financiële gevolgen van deze voorstellen zullen zijn. Daarnaast vraagt Nederland de Commissie om na besluitvorming over de aangekondigde maatregelen, helder te communiceren welke EU-financiering beschikbaar is, voor welke doelstellingen deze middelen kunnen worden ingezet en onder welke voorwaarden hiervan gebruik kan worden gemaakt.

Voor de Rijksoverheid en/of medeoverheden kunnen extra uitvoerings- en toezichtslasten ontstaan, bijvoorbeeld door de invoering van de Europese gehandicaptenkaart, gegevensuitwisseling tussen lidstaten, monitoring en handhaving van toegankelijkheidseisen. Overheden en uitvoeringsorganisaties zullen mogelijk ICT-systemen, werkprocessen en publieke dienstverlening moeten aanpassen. Daarnaast kunnen voor de Rijksoverheid lasten ontstaan door omzetting van Europese regelgeving, rapportageverplichtingen en afstemming met medeoverheden en uitvoerders. Tegelijkertijd kunnen harmonisatie en EU-samenwerking de uitvoering op termijn juist vereenvoudigen. Omdat veel voorstellen nog niet concreet zijn uitgewerkt, blijft de omvang van de regeldrukeffecten voorlopig onzeker.

- b. *Juridische aspecten*
De mededeling betreft een versterking van de huidige Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap. Veel voorstellen zijn nog niet uitgewerkt. De consequenties voor nationale en decentrale regelgeving zijn hiervan afhankelijk.
- c. *Politieke en maatschappelijke context*
Er is in de EU (zowel binnen de Raad als het Europees Parlement) brede steun voor de doelen van deze mededeling. Deze versterking is opgesteld mede op de standpunten van het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en de Europese Raad.
De verwachting is dat de meeste lidstaten de mededeling zullen verwelkomen. De verschillen tussen lidstaten wat betreft steun voor concrete onderdelen van de versterking, zullen naar verwachting vooral te maken hebben met de mate waarin het betreffende punt al in de verschillende landen geïmplementeerd is en in hoeverre het voorstel past binnen de eigen plannen tot verdere implementatie van het VN-verdrag handicap.
De afgelopen tijd is er geen aandacht geweest voor dit onderwerp. Echter, de Kamer heeft de mededeling prioritair verklaard waardoor dit dossier extra aandacht heeft van de Kamer.

5. Afstemming

VWS is leidend in dit traject. Het fiche is afgestemd met de volgende betrokkenen: IZ, WJZ, FEZ, de coördinator regeldruk, directie Maatschappelijke Ondersteuning, directie Langdurige Zorg, IenW, SZW, OCW, BZ, BZK, JenV, EZK.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Datum

26 mei 2026

Kenmerk

4393084-1099371-IZ

Aan

Minister van SZW

nota

BNC fiches Europese Anti - Armoedestrategie en
versterking van de Europese Kindergarantie

Aanleiding

- De Europese Commissie heeft op 6 mei 2026 het 'Sociaal Pakket' gepresenteerd. Het pakket bevat:
 - I. Een mededeling over de Europese Anti-Armoedestrategie (SZW)
 - II. Een mededeling over de versterking van de Europese Kindergarantie (SZW)
 - III. Een voorstel voor een raadsaanbeveling over de bestrijding van uitsluiting op de woningmarkt (VWS/BZK)
 - IV. Een mededeling over de versterking van de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap (VWS)
- Met deze nota leggen wij u twee concept BNC-fiches voor die door SZW zijn opgesteld (I. en II). Deze fiches zijn binnen SZW afgestemd met SV, PDV, KO, ASE, AV, FEZ en WBJA.

Geadviseerd besluit

- Wij vragen uw akkoord op de concept-fiches. Graag ontvangen we uw reactie uiterlijk vrijdag 29 mei.
- De fiches worden op 3 juni in de BNC en op 9 juni in de CoCo besproken. Ze liggen voor in de MR van 12 juni en zullen vervolgens gedeeld worden met de Staten-Generaal.

Kernpunten

I. Europese Anti Armoedestrategie (Strategie)

Inhoud

- In de Strategie spreekt de Commissie de ambitie uit om in 2050 een einde te maken aan armoede in de EU.
- De Strategie zet een integrale aanpak uiteen om armoede aan te pakken. Het betreft een mededeling (niet-wetgevend) waaruit geen verdere verplichtingen volgen voor lidstaten. Wel kondigt de mededelingen een aantal nieuwe initiatieven aan (zie hieronder).
- De Strategie bestaat uit drie pijlers. De eerste pijler richt zich op maatregelen om armoede te bestrijden gedurende de gehele levenscyclus. Onder deze pijler kondigt de Commissie de volgende initiatieven aan:
 - De Commissie zal in de tweede helft van 2026 een consultatie starten van Europese sociale partners over de mogelijke richting van EU-maatregelen ter ondersteuning van de activering van personen die zijn uitgesloten van de arbeidsmarkt en ter

TER BESLISSING

Datum
20 mei 2026

Onze referentie
2026-

Opgesteld door

Uiterlijk bij
27 mei 2026

Bijlage(n)
2

- bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen voor wat betreft de arbeidsmarktkansen.
 - Verder zal de Commissie in 2027 met een aanbeveling komen om armoede onder werkenden te voorkomen en te bestrijden.
- De tweede pijler van de Strategie ziet op maatregelen om horizontale uitdagingen die armoede verergeren, aan te pakken. Onder deze pijler kondigt de Commissie twee voorstellen voor raadsaanbevelingen aan:
 - Een voorstel voor een raadsaanbeveling over de bestrijding van huisvestingsuitsluiting (gelijktijdig met de Strategie gepubliceerd als onderdeel van het Sociaal Pakket)
 - Een voorstel voor een raadsaanbeveling ter ondersteuning van gemakkelijkere en geïntegreerde toegang tot diensten met aandacht voor sociale inclusie.
- De derde pijler ziet op het versterken van bestuurlijke aansturing, financiering en verbetering van de monitoring om armoede te verminderen en voorkomen.

Datum
20 mei 2026

Onze referentie
2026-

Beoordeling

- Het kabinet verwelkomt de Europese Anti-Armoede Strategie en ziet de daarin aangekondigde voorstellen met belangstelling tegemoet.
- Het kabinet vindt het positief dat er in de Strategie aandacht is voor werk als essentieel onderdeel van de aanpak om armoede te bestrijden, het tegengaan van niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen en integrale dienstverlening. Ook verwelkomt het kabinet het voornemen van de Commissie om de samenwerking met ervaringsdeskundigen te intensiveren.
- Deze thema's kwamen ook terug in het eerder door Nederland opgestelde non-paper¹ ter beïnvloeding van de Strategie. Het kabinet ziet de aangekondigde voorstellen met belangstelling tegemoet en zal in aanloop daar naartoe aandacht blijven vragen voor het belang van preventie van geldzorgen en (beginnende) schulden, waaronder financiële educatie voor kinderen en jongeren (deze thema's komen nog niet expliciet terug in de Strategie).
- Het kabinet neemt een positieve grondhouding aan ten aanzien van de proportionaliteit en subsidiariteit. Hoewel armoedebestrijding een nationale aangelegenheid is, ondermijnt armoede de sociale cohesie, verzwakt het de democratie en verhindert het Europa om zijn economisch potentieel volledig te benutten. Gezien het feit dat armoede een gedeelde uitdaging is en bovendien grensoverschrijdende aspecten kent, is optreden op EU-niveau wenselijk. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat deze mededeling geen bindende normen en verplichtingen oplegt en dus ruimte biedt voor een gedifferentieerde aanpak in lijn met de specifieke nationale, regionale of lokale situatie in de lidstaten.

II. Versterking van de Europese Kindergarantie (Kindergarantie)

Inhoud

- De mededeling kijkt naar de specifieke oorzaken van kinderarmoede en zet uiteen hoe de huidige Kindergarantie versterkt kan worden. De Kindergarantie is een aanbeveling gericht op het tegengaan van armoede

¹ [European Anti-Poverty Strategy – Input from the Netherlands | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

onder kinderen en het bevorderen van gelijke toegang tot essentiële diensten (opvang, onderwijs, gezondheidszorg etc.).

- In de mededeling wordt aangekondigd dat de Commissie in 2027 een aanbeveling zal publiceren om de efficiëntie van kindgerelateerde regelingen te verbeteren, met aandacht voor toereikendheid, dekking en gebruik. Hierbij wordt er ook gekeken naar manieren die ervoor zorgen dat deze middelen ook echt ingezet worden voor het welzijn van het kind.
- De Commissie benadrukt het belang van uitbreiding van onder andere mentorprogramma's en counselinginterventies. Verder is er ook aandacht voor aanvullende Europese fondsen, zoals ESF+, waarin landen aanvragen kunnen doen voor het versterken van de Kindergarantie.

Datum
20 mei 2026

Onze referentie
2026-

Beoordeling

- Het kabinet verwelkomt de mededeling over de versterking van de Kindergarantie. Het kabinet ziet de Kindergarantie als een waardevol instrument om samenhangend beleid te ontwikkelen, rekening houdend met het multidimensionale karakter van armoede.
- Het kabinet kijkt uit naar de aanbeveling van de Commissie om de efficiëntie van kindgerelateerde regelingen te verbeteren en volgt met interesse de ontwikkelingen rond mentorprogramma's en counselinginterventies.
- Ten aanzien van de subsidiariteit en proportionaliteit is de grondhouding van het kabinet – net als bij het BNC-fiche over de Anti-Armoedestrategie – positief.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	BNC-fiche Europese Anti - Armoedestrategie	Bijlage bij verzending	
2	BNC - fiche versterking van de Europese Kindergarantie	Bijlage bij verzending	